

Poročilo iz Gornje Savinjske doline Report from Upper Savinja Valley

Ljubno ob Savinji leži na nadmorski višini 450m, kjer poteka naravni mejnik med predalpskim in alpskim svetom. Pred Ljubnim se razteza veliko nižinsko polje, ki se razteza do Mozirja. Tu pridelujejo mnogo poljščin, s katerimi se hrani veliko ptic. Naprej od Ljubnega pa strmi hribi in planine zapirajo nižinski svet v ozko sotesko, ki se konča v eni najlepših dolin - Logarski dolini. V neposredni bližini Ljubnega ležita dve planini, ki sta zelo zanimivi za ptičji svet.

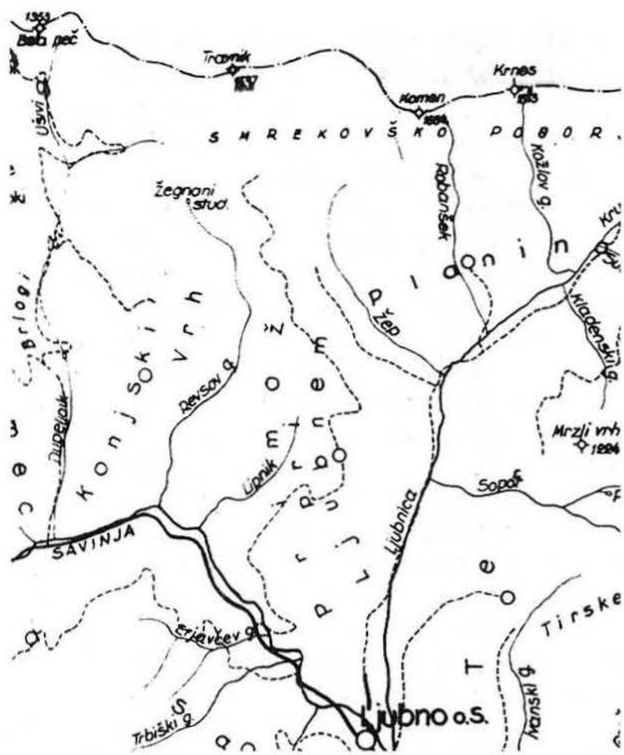
Planina Komen je nenavadne oblike, podobna je stožcu, ki je pod vrhom odrezan. Komen je planina vulkanskega izvora in je tudi eden najmlajših ugaslih vulkanskih ognjenikov. Tu raste zelo redko in zaščiteno rastlinstvo, ki po drugih planinah ne uspeva. Vrh planine je porasel s planinsko travo in posameznimi smrečicami, kjer lahko gnezdijo ptice, ki so značilne za alpski svet. Najpogosteje sem opazoval hribske vriskarice, šmarnice, čičke, zelence in planinske hudournuke. Ker je planina bogato obraščena s smrekovim gozdom, lahko občasno opazujem tudi triprstega detelja, ki pa je bil zadnji dve leti samo dvakrat opažen. Zelo pogostna sta skobec in kragulj, ki tukaj oba tudi gnezdita. Ob kmetijah, ki so razprostrte po pobočju planine, pa se pogosto nahajajo golob grivar, gozdni jereb, rumeni strnad in zelo redka smrdokavra, ki je bila včasih pri nas zelo pogosten in množičen ptič.

Najprivlačnejša in zanimiva pa je planina Ter. To je gorska planota, ki meji na tri občine. Tvori jo v večini apnenec, nekaj pa je tudi plasti vulkanskih nastankov. Planota je razdeljena na več planin, ki pripadajo mejnim občinam. Ravno planina Ter, ki meji na našo občino, je najprivlačnejša glede ptičjega sveta. Večji del planine je strm in skalnat svet z globokimi in ozkimi grapami.

Zaradi neposredne bližine odprtega polja pred Ljubnim je edealen kraj za mnoge ujede, ki si tam iščejo hrano. Najlepša in najmogočnejša ujeta tega predela je planinski orel, ki vsako leto gnezditi v previsnih stenah. Pozimi mnogokrat prileti prav nad Ljubno in si v bližini naselja išče hrano. Takrat pa seveda nekateri nepoučeni lovci streljajo nanj. Glavna hrana orla so divji zajci in divje kokoši, ki so pri nas zelo številni. Leta 1983 je bil na tej planini prvič opažen tudi sokol selec, ki je po pripovedovanju tovariša fotografa iz Laškega menda prišel z Donačke gore, ki je znana po gnezditvi tega ptiča. Sokola selca sedaj vsako leto opazujem v vseh letnih časih razen pozimi, ko je planina zaradi snega nedostopna. V stenah Tera vsako leto gnezdijo družno postovke, po trije in več parov skupaj (leta 1983 6 parov skupaj). V neposredni bližini postovk pa gnezditi vsako leto kolonija krokarjev. Pogosto sem opazoval ogorčene boje med planinskim orlom in krokarji, saj vsi skupaj gnezdijo v neposredni bližini. V stenah, ki so precej votle, pa gnezdita velika in mala uharica. Malo uharico sem velikokrat opazoval tudi podnevi, predvsem v času, ko ima mladiče. Po pripovedovanju kmetov je velika uharica kar precej pogosta, saj ponoči pride v neposredno bližino kmetij. Tudi kragulj stalno gnezditi na območju skal, kjer je najbolj varen pred lovci. V mešanem gozdu, ki je pod stenami, je pogosta črna žolna, veliki detel, siva in zelena žolna in golob grivar in duplar. V stenah se pa pojavlja skalni plezalček, ki pa je vse redkejši. Po pašnikih vrh planine so pogostni kupčarji, hribske vriskarice, šmarnice in gorske sinice. V zadnjem času je s planine skoraj tudi izginila smrdokavra, ki je bila še pred kratkim zelo številna.

Ob bregovih reke Savinje, ki je zarastla z vrbami in jelšami, pa gnezdijo številne vrste ptic pevk. Med najštevilnejšimi so vrbje listnice, črnoglavke, taščice, dolgorepke, plavčki, močvirske in druge sinice.

V zadnjih treh letih je pri nas opaziti precej ptic, ki jih do sedaj pri nas ni bilo. Siva čaplja, ki ni značilna za alpski svet, se zadnji dve leti pri nas zadržuje skozi celo leto, tudi preko zime. Leta 1983 se je pojavila modra taš-

čica, ki se je zadrževala prek poletja. Zaradi posega v okolje, kjer se je zadrževala, se naslednje leto ni pojavila. Med redke ptice na našem območju spadajo tudi beločeli deževnik, beločeli muhar, kobilar, pogorelček. Med selitvenim obdobjem se nekaj časa zadržuje nad poljem pepelasti lunj in koconoga kanja. Zadnji dve leti pa uspešno gnezdita na travnikih prošnjik in repaljščica.

V lanskem letu so se pričele stvari v korist ptic precej spreminjati. Na območju obeh planin so pričeli s precejšnjim izsekavanjem gozdov in gradnjo cest. Posledice teh posegov v neokrnjeno naravo bodo močno vplivale na gnezdenje ujed in sov, ki so že sedaj dovolj ogrožene. Na območju terskih sten so gozdovi pretežno v privatni lasti in zato poteka tudi nenadzorovana sečnja lesa. Nevarnost je predvsem zaradi erozije zemlje, ki je v goratem svetu primanjkuje. Do sedaj so na tem predelu sten drevesa odmirala naravno po zakonih narave. Velika škoda bi bila, da se sedaj podere naravno ravnovesje, ki še ohranja številne ptice, da se razmnožujejo in ohranjajo pri njihovem tako kratkem življenju. Mislím, da se prepozno zavedamo posledic, ki bodo usodne tudi za človeštvo.

Milan Cerar
Ljubno ob Savinji 146
63333 Ljubno ob Savinji

Iz ornitološke beležnice From the ornithological note book

RDEČEGRLI SLAPNIK *Gavia stellata*

V zelo slabem vremenu, padal je rahel dež in pihal zelo močan jugozahodnik, sem na Dravi pri Mariborskem otoku opazoval primerek rdečegrlega slapnika v zimskem perju. Po velikosti ni bil večji kot čopasti ponirek, sivo obarvan z belimi lisami, po hrbtu komaj zaznavno pikast. Kljun dolg, tanek in opazno privihan navzgor. Med mojim opazovanjem se je zelo pogosto potapljal. Vedno, kadar sem se mu približal, je vzletel in se prestavil, ne da bi pri begu plaval ali se potapljal. Na žalost tega dne, 28.12.1985, nisem imel pri sebi fotoaparata, da bi slapnika posnel. Naslednji dan ga ni bilo več opaziti. Franc Bračko, Gregorčičeva 27, 62000 Maribor.

RJAVOVRATI PONIREK *Podiceps grisegena*

4.8.1985 sem z vodovodnega mostu čez Ljubljano pri Črni vasi na Ljubljanskem barju opazoval rjavovratega ponirka. Na licu je imel dve temni lisi, medtem ko je imel vrat delno rdečkasto rjavo obarvan. To pomeni, da sem opazoval mladostni primerek na preletu. Po velikosti je bil takoj za čopastim ponirkom. Zanimiva sta bila dva majhna mladiča, ki sta plavala ob njem. Kmalu se je iz vode prikazal odrasli mali ponirek, ki je "odpeljal" oba mladiča stran, in s tem se je izkazalo, da sta oba mladiča malega ponirka *Tachybaptus ruficollis*. Verjetno istega rjavovratega ponirka sem opazoval na istem mestu tudi 5.8.1985.

11.4.1986 sem imel priložnosti opazovati tega ponirka v poletnem perju na Gradiškem jezeru pri Lenartu v Slovenskih goricah. Dare Šere, Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana